

Factsheet

Tips van het OM en de Wet Bibob

Deze factsheet is bedoeld voor medewerkers van het Openbaar Ministerie (OM), de Nationale Politie, Koninklijke Marechaussee (KMar), Rijksrecherche (RR) en Bijzondere opsporingsdiensten (BOD'en). Het OM kan bestuursorganen tippen om in een concreet geval een Bibob-onderzoek te starten. Medewerkers van de Nationale Politie, KMar, RR en BOD'en kunnen hiervoor zaken aandragen bij het OM. Hierna wordt ingegaan op de beslissing al dan niet te tippen en de manier waarop dat kan.

Inleiding

Met de Wet Bibob kunnen vergunningen en andere beschikkingen geweigerd of ingetrokken worden als gevaar bestaat van crimineel misbruik. Dit wordt beoordeeld na een uitgebreide screening. Het OM en de genoemde opsporingsdiensten beschikken over waardevolle informatie die van belang kan zijn voor toepassing van de Wet Bibob. Die informatie wordt in het kader van Bibob-onderzoeken regelmatig opgevraagd door het Landelijk Bureau Bibob (LBB). Daarnaast heeft het OM de bevoegdheid om bestuursorganen – meestal gemeenten – te tippen als toepassing van de Wet Bibob aangewezen is. Hiermee kan het OM een Bibob-procedure initiëren.

Let op!

Tippen is zinvol als:

1. een sterk vermoeden bestaat dat criminelen betrokken zijn bij een onderneming; en
2. die onderneming een vergunning of andere beschikking heeft (aangevraagd) die onder de werking van de Wet Bibob valt.

Aanleidingen om te tippen

Voor een zinvolle tip is het volgende van belang.

Bereik Wet Bibob

Voor een goede tip moet ten eerste sprake zijn van een vergunning of andere beslissing die onder het bereik van de Wet Bibob valt. Het exacte bereik van de Wet Bibob staat op [justis.nl](https://www.justis.nl). Veel voorkomende gevallen zijn:

- Exploitatievergunningen voor:
 - Droge horeca
 - Coffeeshops
 - Seksinrichtingen en escortbedrijven
 - Gokhallen
- Drank- en horecawetvergunningen

- Milieuvergunningen voor:
 - Agrarische bedrijven
 - Afvalverwerkers
 - Chemische installaties
- Bouwvergunningen
- Transportvergunningen
- Subsidies
- Vastgoedtransacties waarbij de overheid betrokken is (huur, verhuur, koop en verkoop).

Betrokkenheid (vermoedelijke) criminelen

Voor een goede tip is ten tweede betrokkenheid van (vermoedelijke) criminelen nodig. Die betrokkenheid kan verschillende vormen aannemen. De volgende (rechts)personen en constructies kunnen daarbij van belang zijn:

- De ondernemer zelf
- Aandeelhouders
- Bestuurders
- Financiers
- Andere rechtspersonen in een concern
- Zakenpartners
- Stromanconstructies

Voor een OM-tip en voor toepassing van de Wet Bibob in het algemeen is niet vereist dat deze personen veroordeeld zijn voor strafbare feiten. Er kan al getipt worden als er een sterk vermoeden van strafbare feiten bestaat. Tippen kan dus in ieder geval bij:

- Veroordelingen
- Strafbeschikkingen
- Transacties
- Dagvaardingen
- Beleidssepots

In de volgende gevallen kan soms ook getipt worden:

- TCI-informatie in combinatie met veroordelingen voor soortgelijke feiten
- Gevorderde lopende onderzoeken

Bij twijfel kunt u altijd contact opnemen met het LBB.

Let op!

Tippen is (nog) *niet* zinvol als:

1. het vermoeden van criminaliteit of betrokkenheid van criminelen zwak is; en
2. nog geen informatie verstrekt kan worden.

(Nog) niet tippen

Een tip is niet altijd gewenst. Zo is een tip niet zinvol als de vermoedens van criminaliteit of betrokkenheid van criminelen zwak zijn. Het LBB baseert zijn adviezen voor een groot deel op opsporingsinformatie.

Verder is het van belang om nog niet te tippen naar aanleiding van een lopend onderzoek, zolang de informatie uit dat onderzoek nog niet gedeeld kan worden. In verband met het strafvorderlijk belang kan het LBB die informatie dan namelijk niet in een advies verwerken. Bij lopende onderzoeken kan het best gewacht worden met tippen totdat het proces verder gevorderd is en verdachten zelf ook al van de verdenkingen op de hoogte zijn.

Wettelijke grondslag en werkwijze

De tips van het OM aan bestuursorganen hebben een expliciete grondslag in artikel 26 van de Wet Bibob. Daar is het volgende bepaald:

“De officier van justitie die beschikt over gegevens die er op duiden dat een betrokkene in relatie staat tot strafbare feiten die reeds gepleegd zijn of, naar redelijkerwijs op grond van feiten of omstandigheden kan worden vermoed, gepleegd zullen worden, kan het bestuursorgaan of de rechtspersoon met een overheidstaak wijzen op de mogelijkheid om eigen onderzoek als bedoeld in artikel 7a, eerste lid, te doen en daarna eventueel het Bureau om een advies te vragen.”

Het initiatief voor een tip kan vanuit het OM zelf komen. Het is ook mogelijk dat een medewerker van de Nationale Politie, de KMar, de RR of een BOD het OM ertoe beweegt te tippen. Daarnaast komt het voor dat een bestuursorgaan al dan niet structureel gevallen aan het OM voorlegt, met het verzoek te beoordelen of een tip op zijn plaats is. Dit laatste wordt ook wel de ‘passieve tipfunctie’ genoemd en is in de jurisprudentie ook geaccepteerd.¹

Een tip bestaat inhoudelijk meestal uit een korte brief of e-mail aan het bevoegde bestuursorgaan. Het volstaat om daarin de partij te identificeren die direct betrokken is bij de vergunning of andere beschikking waar het om gaat. Tips hoeven inhoudelijk niet gemotiveerd te worden.

Het LBB kan het OM ondersteunen bij het daadwerkelijke tippen. Er is een voorbeeld-tipbrief beschikbaar. Als het OM daar niet over beschikt, kan het LBB vaak ook contactgegevens verstrekken van de ambtenaren die zich bij het desbetreffende bestuursorgaan met uitvoering van de Wet Bibob bezig houden. Zoals hiervoor is aangegeven, bespreekt het LBB ook graag of er inhoudelijk voldoende aanleiding is voor een tip.

Let op!

Alleen het OM is bevoegd om op grond van artikel 26 van de Wet Bibob te tippen. Bij elk parket zijn daarvoor een Bibob-officier en vaak ook een Bibob-secretaris aangewezen. Zij zijn – ook voor andere officieren van justitie en parketsecretarissen – beschikbaar voor overleg en de daadwerkelijke afhandeling van een tip.

Vervolg

OM-tips zijn het begin van een Bibob-procedure. Naar aanleiding van een tip beginnen bestuursorganen in principe met een eigen onderzoek op grond van de Wet Bibob. Als zij niet zelfstandig kunnen weigeren of intrekken, kunnen zij een advies aanvragen bij het LBB.

Het LBB zal voor zo’n advies altijd bij het OM informeren naar de aanleiding voor de tip. Daarnaast kunnen verschillende andere bronnen worden geraadpleegd, waaronder ook andere parketten van het OM, de Nationale Politie, KMar, RR en BOD’en. Het LBB zal vervolgens een adviesrapport uitbrengen aan het bestuursorgaan dat uiteindelijk over het weigeren of intrekken van de vergunning of subsidie beslist.

Samenwerking met het LBB

OM-tips betreffen dus niet de enige Bibob-gerelateerde activiteiten van het OM, de Nationale Politie, KMar, RR en BOD’en. Belangrijk is de genoemde informatieverstrekking aan het LBB in het kader van een Bibob-onderzoek. Zie een andere factsheet voor een nadere toelichting daarop.

De samenwerking met het LBB betreft tot slot geen eenrichtingsverkeer. Het LBB kan ook informatie verstrekken ten behoeve van opsporing en vervolging. Dit kan met een vordering op grond van het Wetboek van Strafvordering.²

Twijfel of andere vragen?

Als u vragen heeft over OM-tips in het algemeen of over het al dan niet tippen in een concreet geval, dan kunt u contact opnemen met het LBB via 088 - 998 22 50 of bibobadvies@justis.nl.

Colofon

Dit is een publicatie van:
Justis

Juni 2020 | 19410846

¹ ECLI:NL:RVS:2014:829

² Artikel 20, derde lid, sub d, onder 1°, van de Wet Bibob